

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

PL 189

90101 OULU

Asia Ppky Selänteen lausunto Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden lausuntopyyntöön diaarinumero 20361/03.04.04.04.10/2020

Lausunto Pyhäjärven kaupunki on tehnyt kunnallisvalituksen Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen yhtymävaltuuston päätöksestä 12.11.2020 § 19. Pyhäjärven kaupunki vaatii valituksessaan, että Pohjois-Suomen hallinto-oikeus kumoaa Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kuntayhtymävaltuuston päätöksen 12.11.2020 § 19.

Yhtymävaltuuston päätöksestä saa tehdä valituksen sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Pyhäjärven kaupungin valituksen ensimmäinen valitusperuste on, että yhtymävaltuuston 12.11.2020 § 19 tekemä päätös on työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain vastainen. Valittajan mielestä päätökseksi tullut Haapajärven kaupungin edustajien tekemä esitys oli valmistelemaan niin kustannusten kuin henkilöstövaikutusten osalta, eikä sitä käsitelty kuntien yt-lain 5 §:n mukaisesti ennen asian ratkaisua. Valittajan mukaan päätös on tältä osin lainvastainen ja se on kumottava.

Yhteistoimintaneuvottelut käytiin ajalla 7.9. – 16.10.2020. Neuvottelujen lopputulosta käsiteltiin yhteistyötoimikunnassa 21.10.2020. Yhteistyötoimikunta päätti tuolloin, että yhteistoimintaneuvottelut on käyty L työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa mukaisesti ja työnantaja on täyttänyt yt-lain edellyttämän yhteistoimintavelvoitteen.

Yhtymävaltuuston päätös poikkeaa yhtymähallituksen päätösehdotuksesta seuraavien kohtien osalta (yhtymävaltuuston päätös liitteenä 1):

3. Haapajärven akuuttivuodeosasto- ja arviointiyksikkö muutetaan 15 paikkaiseksi hybridiosastoksi 01.01.2021 alkaen nykyisen akuuttiosaston tiloihin kunnes uusi hybridiosasto valmistuu.

5. Reisjärven arviointiyksikön toiminnan muuttamisesta 12 paikkaiseksi hybridiosastoksi käydään yt-neuvottelut. Tämän jälkeen yhtymävaltuusto päättää sen toiminnan muuttamisesta.

7. Kuntayhtymän suun ja hampaiden terveydenhuollon palvelut järjestetään kunnittain kuten tähän asti.

Päätös on lain vastainen, koska valtuuston päätös poikkeaa yt-neuvotteluiden lopputuloksesta. Yhteistoimintaneuvotteluissa käsiteltiin Haapajärven hybridiosastomallia 15.10.2020 kokouksessa, mutta sitä ei hyväksytty. Tämä tulee ilmi myös yt-neuvottelujen viimeisen kokouksen pöytäkirjasta kohdasta 8. Neuvottelujen tulos (pöytäkirja liitteineen lausunnon liitteenä 3). Näin ollen on kiistatonta, että yhtymävaltuuston 12.11.2020 § 19 kohdan 3 päätös on yhteistoimintaneuvottelujen vastainen, koska päätös poikkeaa yt-neuvottelujen lopputuloksesta.

Yhtymävaltuusto on päättänyt 12.11.2020 § 19 päätöksessään kohdassa 5 seuraavasti: *Reisjärven arviointiyksikön toiminnan muuttamisesta 12 paikkaiseksi hybridiosastoksi käydään yt-neuvottelut. Tämän jälkeen yhtymävaltuusto päättää sen toiminnan muuttamisesta.* Päätös on tehty yt-lain vastaisesti eli ensin pitäisi käydä neuvottelut ja vasta sen jälkeen tehdään päätöksiä. Reisjärven kohdalta YT-neuvottelut käytiin vasta päätöksenteon jälkeen. Joten valtuuston päätösesityksiä on käsitelty uusissa yt-neuvotteluissa päätöksenteon jälkeen. Neuvottelut päättyivät 9.12.2020. Reisjärven osalta on käsitelty prosessissa, jonka yhteydessä on järjestetty myös lääkäreiden kuuleminen. Kuulemisen yhteydessä lääkärikunnan yksimielinen huoli on noussut mm. potilasturvallisuudesta ja hoidon jatkuvuudesta tilanteesta, jossa Reisjärvellä ei ole pysyvää lääkärin työpanosta ja vuodeosaston koko on kaksi paikkaa. Ylläolevien perusteella päätös on YT-menettelyn vastainen.

Yhtymävaltuuston päätöksen kohta 7: *Kuntayhtymän suun ja hampaiden terveydenhuollon palvelut järjestetään kunnittain kuten tähän asti.* Tämä päätöksen kohta ei riko yhteistoimintalakia, koska päätös ei muuta kuntayhtymän nykyistä palvelurakennetta suun ja hampaiden terveydenhuollon palvelujen osalta.

Pyhäjärven kaupunki on esittänyt, että palvelurakenne uudistuksessa tärkein asia on säästöjen aikaansaaminen. Hallituksen esityksessä kokonaissäästö olisi ollut 1,7 miljoonaa euroa jakaantuen tasapuolisesti kaikkien jäsenkuntien kesken. Palvelurakenneuudistusta suunniteltaessa on haettu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämistä ja parempaa valmiutta toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Lisäksi yhteinen tahtotila on ollut saavuttaa säästöjä kaikille jäsenkunnille. Palvelurakenne uudistusta on valmisteltuhallituksen toimesta kattavasti ja huolellisesti. Valtuustossa tehty päätös poikkesi merkittävästi hallituksen valmistelemasta päätöksestä niin taloudellisesti kuin toiminnallisesti. Lisäksi päätös on syntynyt Pyhäjärven kaupungin ja Reisjärven kunnan tahdon vastaisena. Valtuuston tekemä päätös tulee nostamaan tavoitteen vastaisesti Pyhäjärven ja Reisjärven sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia ja laskee vain Haapajärven kaupungin osalta. Pyhäjärven ja Reisjärven tahdon vastainen päätös on dramaattinen ja asettaa kuntien olemassaolon kyseenalaiseksi. Selänteen avulla saavutettavia säästöjä on mahdoton kuntien muilla säästötoimenpiteillä toteuttaa. Mikäli hallituksen esitys palvelurakenne muutokseksi olisi toteutettu niin kaikkien jäsenkuntien

valtionosuus olisi noussut pysyvästi arviolta noin puolen veroäyri prosentin verran kaikkien jäsenkuntien osalta.

Pyhäjärven kaupunki on esittänyt kolmantena valitusperusteenaan, että kuntayhtymävaltuustossa päätöksentekoon osallistunut Teuvo Nyman on ollut esteellinen osallistumaan päätöksentekoon. Nymanin lähiomainen (lapsi) työskentelee kuntayhtymän toimintayksikössä, jonka toimintaan tehtävä päätös tulisi valittajan mielestä vaikuttamaan merkittävästi. Valittajan mielestä päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä ja se on senkin vuoksi kumottava.

Valtuutettu on kuntalain 97.1 §:n mukaan esteellinen käsittelemään valtuustossa asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä tai hänen hallintolain 28 §:n 2-3 momentissa tarkoitettua läheistään.

Henkilökohtaisesti-kriteeriä on tulkittu oikeuskäytännössä suhteellisen suppeasti siten, että yleensä esteellisyyden syntyminen asiassa edellyttää sitä, että asialla on tai voi olla välittömiä ja henkilökohtaisesti juuri valtuutettuun tai hänen läheiseensä tai ainakin rajattuun henkilöryhmään, johon he kuuluvat, kohdistuvia vaikutuksia.

Se, koskeeko asia valtuutettua tai hänen läheistään henkilökohtaisesti, on ratkaistava kunkin tilanteen erityispiirteet huomioon ottaen. Yleensä voidaan edellyttää, että asialla on tai voi olla välittömiä vaikutuksia valtuutetun tai läheisen asemaan..

Yhtymähallitus esitti 29.10.2020 § 139 yhtymävaltuustolle palvelurakennemuutosta. Yhtymähallituksen esitys tulee esille liitteestä 1. Yhtymähallituksen esityksen kohta 3 kuuluu: *Kuntayhtymän arviointipaikat keskitetään Reisjärven 12 paikkaiseen arviointiyksikköön. Muutos aloitetaan 1.1.2021 alkaen. Haapajärven arviointiyksikön toiminta päättyy 31.5.2021 mennessä. Pyhäjärven arviointia tarvitsevat asiakkaat ohjataan Reisjärven arviointiyksikköön 1.1.2021 alkaen.*

Yhtymävaltuuston 12.11.2020 § 19 päätöksen liitteinä oli selvitys esityksen henkilöstövaikutuksista (liite 5). Liitteessä on arvoitu hallituksen esityksen henkilöstövaikutuksia. Selvityksestä voidaan todeta, että yhtymähallituksen esittämä muutos ei olisi tuonut henkilöstövaikutuksia Reisjärven arviointiyksikköön. Tämä tulee ilmi myös Perlaconin laatimasta ennakkovaikutusten arvioinnista (liite 6) sivulta 10. EVA-asiakirja oli myös yhtymävaltuuston päätöksen liitteenä.

Kuntayhtymän yhteistyötoimikunta päätti aloittaa yhteistoimintaneuvottelut 30.11.2020 § 49 (liite 7) Reisjärven 12 paikkaisen arviointiyksikön toiminnan muuttamisesta 12 paikkaiseksi hybridiosastoksi. Hybridiosasto tarkoittaa osastoa, jossa on sekä arviointi- että akuuttihoitopaikkoja. Työnantajan kutsussa yhteistoimintalain mukaiseen yhteistoimintamenettelyyn (liite 8) mainitaan, että *nyt käytävissä yt-neuvotteluissa käsitellään yhtymävaltuuston päätöksen kohtaa viisi (5). Tämä voi edellyttää henkilöstön lisäämistä Reisjärvellä.* Lisäksi vielä saman liitteen kohdassa Henkilöstövaikutukset mainitaan: *Reisjärven arviointiyksikön kahden paikan muuttaminen vuodeosastopaikoiksi voi*

merkitä työntekijäisäystä. Yt-neuvottelut asiasta päätettiin yhteistyötoimikunnassa 9.12.2020 § 57 (liite 9). Yhteistoimintaneuvotteluista tehdystä pöytäkirjasta tulee myös ilmi, että työnantaja katsoo, että henkilöstöisäystä on tehtävä, mikäli Reisjärvelle ko. muutos tehdään (liite 10).

Se, että yhtymävaltuutettu Teuvo Nymanin tytär työskentelee Reisjärven arviointiyksikössä, on riidatonta. Tämä mahdollinen muutos koskisi nykyisen 12 paikkaisen arviointiyksikön 2 arviointipaikan muuttamista akuuttihoitopaikoiksi. Lopputuloksena olisi 12 paikkainen hybridiosasto, jossa olisi 10 arviointipaikkaa ja 2 akuuttihoitopaikkaa. Jätämme Hallinto-oikeuden harkintaan Teuvo Nymanin mahdollisen esteellisyyden. Lisäksi on huomioitava, että Teuvo Nymanin ääni oli ratkaiseva, koska valtuuston päätös syntyi yhden äänen enemmistöllä.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen yhtymähallitus pyytää kohteliaimmin Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta, että se hyväksyy Pyhäjärven kaupungin tekemän kunnallisvalituksen, koska yhtymävaltuuston päätös 12.11.2020 § 19 on syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

- Liitteet:
1. yhtymävaltuuston päätös 12.11.2020 § 19
 2. yt-neuvottelujen pöytäkirja 15.10.2020 liitteineen
 3. yt-neuvottelujen pöytäkirja 16.10.2020 liitteineen
 4. yhtymähallituksen päätös 26.8.2020 § 107
 5. selvitys henkilöstövaikutuksista
 6. Perlaconin laatima EVA
 7. yhteistyötoimikunnan päätös 30.11.2020 § 49
 8. kutsu yhteistoimintalain mukaiseen yhteistoimintamenettelyyn
 9. yhteistyötoimikunnan päätös 9.12.2020 § 57
 10. yt-neuvottelujen 9.12.2020 lääkäreiden lausuma

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus pyytää liittämään asiakirjoihin valituksenalaisen päätöksen perusteina olevat asiakirjat. Ne ovat seuraavat:

- A. EVA (ennakkovaikutusten arviointi) konsultin tekemästä palvelurakennemuutosesityksestä
- B. Haapajärven vanhus- ja vammaisneuvoston lausunto
- C. Palvelurakennemuutosesityksen kustannusvaikutukset kunnittain
- D. Pyhäjärven neuvostojen yhteislausunto
- E. Selvitys esityksen henkilöstövaikutuksista
- F. Täydennykset Pyhäjärven vaikuttamistoimielinten lausuntoon

